

Sesijas dokuments

B10-0060/2024

17.9.2024

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts, noslēdzot debates par Komisijas paziņojumu

saskaņā ar Reglamenta 136. panta 2. punktu

par postošajiem plūdiem Centrāleiropā un Austrumeiropā, cilvēku bojāeju un ES gatavību reaģēt uz šādām katastrofām, ko saasina klimata pārmaiņas (2024/2817(RSP))

Waldemar Buda, Cristian Terheş, Daniel Obajtek, Marlena Małag, Jadwiga Wiśniewska, Michał Dworczyk, Mariusz Kamiński, Maciej Wąsik, Adam Bielan, Arkadiusz Mularczyk, Piotr Müller, Jacek Ozdoba, Alexandr Vondra, Małgorzata Gosiewska, Veronika Vrecionová, Gheorghe Piperea, Georgiana Teodorescu, Adrian-George Axinia, Claudiu-Richard Târziu, Şerban-Dimitrie Sturdza, Ondřej Krutílek, Joachim Stanisław Brudziński, Beata Szydło, Anna Zalewska, Patryk Jaki, Tobiasz Bocheński, Bogdan Rzońca, Kosma Złotowski, Ivaylo Valchev
ECR grupas vārdā

Eiropas Parlamenta rezolūcija par postošajiem plūdiem Centrāleiropā un Austrumeiropā, cilvēku bojāeju un ES gatavību reaģēt uz šādām katastrofām, ko saasina klimata pārmaiņas (2024/2817(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Reglamenta 136. panta 2. punktu,
- A. tā kā Austriju, Čehiju, Ungāriju, Poliju, Rumāniju un Slovākiju ir smagi skārusi traģēdija ekstremālu plūdu veidā; tā kā šī traģēdija ir izraisījusi ne tikai ievērojamus materiālos zaudējumus, bet diemžēl arī cilvēku bojāeju;
- B. tā kā ir skarta ievērojama to teritoriju daļa, tostarp daudzi ekonomiski un sociāli nelabvēlīgā situācijā esoši reģioni;
- C. tā kā 1997. un 2002. gada “tūkstošgades plūdu” rezultātā bojā gāja vairāk nekā 100 cilvēku, no kuriem vismaz 45 bija Eiropā;
- D. tā kā šāda veida katastrofāli plūdi atkal skāra reģionus, kas iepriekš bija pārcietuši “tūkstošgades plūdus”; tā kā materiālais un videi radītais kaitējums dažos reģionos tagad ir lielāks nekā 1997. gadā; tā kā pēdējos gados šo vides katastrofu biežums un intensitāte ir palielinājusies, izraisot traģēdijas dažādos Eiropas reģionos, tostarp Itālijā, jo īpaši Markes un Emīlijas-Romanjas reģionos un Iskijas salā, kā arī Vācijā un Beļģijā, radot postošas sekas gan iedzīvotājiem, gan vietējai infrastruktūrai un ekonomikai;
- E. tā kā plūdi Polijā ir radījuši līdz šim nepieredzētu materiālu kaitējumu un kaitējumu videi un iznīcinājuši daudzus kultūras un reliģiskā mantojuma pieminekļus un objektus, lauksaimniecības kultūras, dzīvnieku audzētavas, mājokļus, tūkstošiem cilvēku iztikas līdzekļu ieguves avotus, cita veida īpašumus un pat veselas pilsētas; tā kā šai katastrofai būs ilgtermiņa ietekme uz vietējo ekonomiku, tūrisma nozari un infrastruktūru;
- F. tā kā, lai gan dabas katastrofas ir izplatītas visos pasaules reģionos, mazāk attīstītie reģioni, kas bieži vien ir lauku apvidi ar nepietiekamu infrastruktūru, ir ievērojami neaizsargātāki nekā citi;
- G. tā kā izbūvētai plūdu aizsardzības infrastruktūrai, piemēram, dambjiem, ir izšķiroša nozīme, lai samazinātu kaitējumu un materiālos zaudējumus un upuru skaitu; tā kā tas liecina, ka ir būtiski turpināt citu plānoto dambju būvniecību, lai nākotnē novērstu līdzīgas katastrofas;
- H. tā kā plūdu katastrofas rezultātā Centrāleiropā un Austrumeiropā tūkstošiem hektāru aramzemes atrodas zem ūdens; tā kā sakarā ar milzīgajiem zaudējumiem, ko šogad lauksaimniecībai nodarījušas dabas katastrofas, daudzos reģionos augsni neizdosies sagatavot ziemas kultūraugiem, kas ir svarīgi pārtikas nodrošinājuma garantēšanai valstu un Eiropas līmenī;

- I. tā kā visas šīs dabas katastrofas ir galvenokārt skārušas nabadzīgākos ES reģionus, kas atrodas tās austrumu un dienvidu daļā, proti, dalībvalstīs, kuras, piemēram, no kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) budžeta saņem vismazākos tiešos maksājumus par ražošanu, un Polija, Slovākija un Rumānija šajā ziņā atrodas ievērojami zem ES vidējā rādītāja;
- J. tā kā šādas dabas katastrofas arvien būtiskāk un biežāk ietekmē vietējās kopienas un ekonomiku dalībvalstīs, tāpēc ir vajadzīga koordinēta un savlaicīga reaģēšana Eiropas līmenī,

Vispārīga informācija

1. pauž visdziļāko līdzjūtību un solidaritāti ar upuriem, viņu ģimenēm un cilvēkiem un kopienām, ko skāruši pašreizējie ekstrēmie laikapstākļi un smagie plūdi Centrāleiropā un Austrumeiropā, tostarp Austrijā, Čehijā, Ungārijā, Polijā, Rumānijā un Slovākijā;
2. pauž atzinību un gandarījumu par to profesionālo un brīvprātīgo ugunsdzēsības dienestu, glābšanas organizāciju, citu brīvprātīgo un militāro dienestu darbinieku, tostarp Polijas Teritoriālo aizsardzības spēku karavīru, kā arī valsts, reģionālo un vietējo iestāžu un sabiedrības locekļu nenogurstošajiem centieniem, solidaritāti un lielo apņēmību, kuri ir riskējuši ar savu dzīvību, lai glābtu citus un aizsargātu mājokļus un infrastruktūru; uzsver, ka neatliekamās palīdzības dienestiem ir bijusi izšķiroša nozīme dzīvību glābšanā, evakuācijā no jutīgām zonām un īpašuma aizsardzībā, bieži strādājot sarežģītos apstākļos, un ka to nenogurstošajiem centieniem un gatavībai rīkoties, pat riskējot ar dzīvību, ir bijusi izšķiroša nozīme katastrofas ierobežošanā;
3. aicina dalībvalstis atzīt un veicināt brīvprātīgo ugunsdzēsības dienestu un citu brīvprātīgo organizāciju nozīmi civilajā aizsardzībā; aicina ES atbalstīt šo neatliekamās palīdzības dienestu tālākizglītības un tehniskā aprīkojuma programmas un stiprināt to Eiropas mēroga tīklu, lai labāk sagatavotos turpmākiem ekstrēmiem laikapstākļu notikumiem;
4. pauž dziļas bažas par to, ka ES teritorijā aizvien biežāk vērojami ekstrēmi laikapstākļi, tostarp sausums, spēcīgi nokrišņi, plaši plūdi, karstuma viļņi un savvaļas ugunsgrēki, un par to nopietno un tiešo ietekmi uz cilvēku veselību, iztikas līdzekļiem, mājokļiem, infrastruktūru un lauksaimniecību; uzsver, ka ir steidzami jāstiprina ES kolektīvā reakcija uz tādu nelabvēlīgu laikapstākļu ietekmi kā iepriekš minētie, izmantojot efektīvus civilās aizsardzības pielāgošanās un mazināšanas pasākumus, lai aizsargātu cilvēkus, viņu iztikas līdzekļus un ekonomiku;

Civilās aizsardzības un katastrofu seku likvidēšanas finansējums

5. stingri uzsver, ka palīdzībai plūdos cietušajiem ir jāizpaužas neatmaksājamu dotāciju veidā un ka pēc iespējas lielāka neatmaksājamā atbalsta summa ir jāpiešķir arī plūdu skartajiem reģioniem;
6. aicina Komisiju sniegt papildu *ad hoc* finansiālo palīdzību papildu maksājumu veidā no lauksaimniecības rezerves fonda un ievērojami palielināt robežvērtības iespējamam atbalstam no valstu fondiem;

7. norāda — ņemot vērā dabas katastrofu mērogu un biežumu, ikgadējā lauksaimniecības rezerve, kas izveidota ar Regulu (ES) 2021/2116¹, kļūst nepietiekama, jo šīs krīzes lauksaimniecības nozarē kļūst par hroniskām, nevis ārkārtas situācijām; tādēļ uzskata, ka Komisijai būtu arī nekavējoties jāpieņem ilgtermiņa korektīvie pasākumi, izveidojot atsevišķu ES instrumentu, lai finansētu kompensāciju par laikapstākļu radītajām sekām lauksaimniecībā, kā arī apvienojot līdzekļus, kas piešķirti ārpus KLP budžeta;
8. prasa taisnīgāk sadalīt KLP atbalsta līdzekļus starp visām dalībvalstīm; norāda, ka dalībvalstīm ar viszemāko labklājības līmeni pašlaik ir visgrūtāk mazināt dabas katastrofu ietekmi un atjaunot ekonomiku lauku apvidos; pauž bažas par to, ka pieaugošais dabas katastrofu skaits pastiprinās pastāvīgi vērojamo tendenci, ka lauksaimnieki pamet lauku saimniecības, jo palielinās neparedzamība par ražu un samazinās ražošanas rentabilitāte;
9. stingri atbalsta ES investīciju stiprināšanu nākamajā daudzgadu finanšu shēmā saistībā ar noturību; mudina veidot sinerģiju starp dažādu pārvaldības līmeņu kopīgajiem projektiem un sadarbības nolīgumiem, lai izmantotu apvienotās spējas un apjomradītus ietaupījumus ES investīcijās, kas vērstas uz noturību pret katastrofām vietējā līmenī;
10. prasa garantēt un stiprināt ieguldījumus katastrofu novēršanā un sagatavotībā tām; uzskata, ka mērķtiecīgs finansējums būtu jākoncentrē uz riska mazināšanu un sagatavotību daudzām dažādām katastrofām;
11. uzsver efektīvo un koordinēto sadarbību starp ugunsdzēsības dienestiem un palīdzības organizācijām neseno plūdu laikā Centrāleiropā un Austrumeiropā un atkārtoti apstiprina *rescEU* būtisko lomu; uzsver, ka ātra pārrobežu apmaiņa ar resursiem, neatliekamās palīdzības dienestiem un speciālajām zināšanām ir izglābusi dzīvības un novērsusi smagus postījumus; uzsver, cik svarīga ir koordinācija ES līmenī attiecībā uz katastrofu seku likvidēšanu, un uzskata, ka šī sadarbība apliecina Eiropas solidaritātes spēku katastrofu gadījumā; uzsver, ka ir svarīgi vēl vairāk veicināt un padziļināt šādu sadarbību, izmantojot kopīgas mācības, apmaiņas programmas un ES civilās aizsardzības mehānisma paplašināšanu;
12. uzstāj, ka kohēzijas politikai vajadzētu uzņemties svarīgu lomu tādās jomās kā katastrofu novēršana, atgūšanās no simetriskiem un asimetriskiem satricinājumiem un cīņa pret klimata pārmaiņām; atzīst, ka turpmākajā ES kohēzijas politikā būtu pienācīgi jārisina jautājumi saistībā ar dabas katastrofu izraisītajām problēmām un to ietekmi uz ES reģioniem, jo īpaši mazāk attīstītiem reģioniem; uzsver, ka kohēzijas politikas mērķis ir atbalstīt mazāk attīstītos reģionus, proti, tos, kurus visvairāk skar dabas katastrofu sekas, un panākt konverģenci;
13. uzskata, ka no ES budžeta veikto reģionālo ieguldījumu plānošanai un īstenošanai arī turpmāk būtu jāpieņem daļēja pārvaldība, lai varētu reaģēt uz dalībvalstu, reģionu un pilsētu, lauku un attālo teritoriju vajadzībām, jo īpaši pilsētu un lauku teritorijas pielāgot

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2116 (2021. gada 2. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1306/2013, OV L 435, 6.12.2021., 187. lpp., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:02021R2116-20240525>.

tādiem jauniem uzdevumiem kā plūdu novēršana;

14. uzsver, ka ir svarīgi izstrādāt un uzturēt īpaši pielāgotas ES programmas un pasākumus reģioniem, kuros ir dabas katastrofu risks; atzīst, ka reģionālā finansējuma kontekstā ir vajadzīga integrēta elastība krīzes situācijā;
15. mudina skartās dalībvalstis pieprasīt ES civilās aizsardzības mehānisma un ES Solidaritātes fonda aktivizēšanu; aicina Komisiju un pārējās dalībvalstis nekavējoties rīkoties, reaģējot uz visiem atbalsta pieprasījumiem;
16. uzsver, ka ekstremāli laikapstākļi rada plašāku ekonomisko ietekmi skartajos reģionos un lielas fiskālas problēmas valsts līmenī, kā arī pārsniedz pašreizējā ES Solidaritātes fonda (ESSF) robežas; pauž nožēlu par ievērojamo kavēšanos ar pilnīgu ESSF palīdzības izmaksu, galvenokārt tehnisku problēmu dēļ; uzsver, ka ātra reaģēšana uz ārkārtas situācijām ir būtiska ESSF efektīvai darbībai un ir īpaši svarīga reģionos, kuros ir ierobežota piekļuve alternatīviem finansējuma avotiem; mudina Komisiju izpētīt visus iespējamus veidus, kā paātrināt ESSF mobilizēšanu; turklāt aicina izveidot ārkārtas finansējuma pozīciju, lai veicinātu skarto personu un uzņēmumu ātru atgūšanos un skartās infrastruktūras, proti, sakaru ceļu un hidrotehnisko pretplūdu aizsardzības iekārtu, ātru atjaunošanu, kā arī ieguldījumus preventīvos pasākumos, kurus varētu veikt savlaicīgi, lai samazinātu ekstremālu laikapstākļu ietekmi nākotnē;
17. aicina Komisiju sniegt tehnisku un finansiālu atbalstu mazāk attīstītiem reģioniem, nodrošinot, ka neviena dalībvalsts vai reģions netiek atstāts novārtā centienos uzlabot sagatavotību katastrofām; uzsver, ka ir svarīgi, lai palīdzība un finanšu resursi skartajās teritorijās būtu pieejami pēc iespējas ātrākā, vienkāršākā un elastīgākā veidā;
18. uzstāj, ka Strasbūras plenārsēdes būtu jāatceļ 12 mēnešus pēc kārtas un ka šādā veidā ietaupītie līdzekļi būtu jāpiešķir palīdzībai plūdos cietušajiem;

Preventīvie pasākumi

19. atzinīgi vērtē to, ka pēdējos gados veiktie pretplūdu aizsardzības pasākumi, no kuriem daudziem ir piešķirts ES finansējums, ir bijuši veiksmīgi daudzos reģionos un ir novērsuši lielas katastrofas; norāda, ka jauni dambji, polderi un plūdu baseini ir samazinājuši palieņu platību un mazinājuši ietekmi uz pilsētu un lauku teritorijām, uzsverot, cik svarīgi ir preventīvi ieguldījumi aizsardzībā pret plūdiem; norāda, ka šo ieguldījumu veikšanu bieži kavē ekstrēmu aktivistu grupas, un aicina turpmāk izrādīt pretestību to darbībai;
20. uzsver, ka ir vajadzīgi turpmāki ieguldījumi infrastruktūrā, jo īpaši pretplūdu infrastruktūrā, tostarp dambju būvniecībā un upju teces regulēšanā; uzskata, ka vides mērķu sasniegšanai nevajadzētu kavēt pretplūdu infrastruktūras būvniecību;
21. šajā sakarībā uzsver, ka ir vajadzīgi turpmāki steidzami ieguldījumi plūdu riska pārvaldības un iedzīvotāju aizsardzības pasākumos; aicina Komisiju steidzami iesniegt priekšlikumus pasākumiem, lai turpmāk novērstu šādas iepriekš minētās katastrofas, un pārskatīt pašreizējās iniciatīvas, lai prioritāti piešķirtu ieguldījumiem, kas patiešām garantē mūsu iedzīvotāju drošību, ņemot vērā finansējuma avotus;

22. aicina dalībvalstis pastiprināt paplašināšanas un remonta darbus pretplūdu aizsardzības pasākumu jomā īpaši neaizsargātos reģionos, tostarp hidrotehniskos darbus, piemēram, papildu ūdensaiztures zonu izveidi; tādēļ aicina Komisiju samazināt birokrātiskos šķēršļus un paātrināt apstiprināšanas procedūras pretplūdu aizsardzības infrastruktūru būvniecībai un remontam, lai bez liekas kavēšanās varētu īstenot steidzami nepieciešamos aizsardzības pasākumus; uzsver, ka tam ir vajadzīgas laika ziņā efektīvākas procedūras, precīzi noteikti pienākumi un skaidra koncentrēšanās uz nepieciešamajiem būvdarbiem;
23. aicina Komisiju paplašināt ESSF darbības jomu, lai tas varētu atbalstīt arī jaunas publiskās un privātās infrastruktūras, piemēram, jaunu dambju, būvniecību vai esošo dambju pabeigšanu, lai novērstu un ierobežotu lielos katastrofu izraisītos postījumus;
-
- ◦
24. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.